

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን**

**የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ
አዲት ሪፖርት**

**ሚያዝያ 2016 ዓ.ም
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጅ፣ ደንቡ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፣ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሃብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን ሥራ አመራር ሲሆን፣ የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው፡፡

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን መሠረት በማድረግና የዋና አዲተርን የአዲት ሥልት በመከተል ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ ማረጋገጫ/የአዲት አስተያየት/ ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲቱ የተከናወነው የዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው፡፡

የሚከተሉት የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን የተዘጋጁ የሂሳብ መግለጫዎች፡-

- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣
- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣

ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል፡፡

የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን የ2015 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፤

በእኛ አስተያየት የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን ከሐምሌ 1 ቀን 2014 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2015 ዓ.ም ድረስ ያሉት የሂሳብ ሪፖርቶች የተሰበሰበውን ገቢ የተፈጸመውን ወጪና የበጀት አጠቃቀሙን በአጥጋቢ ሁኔታ ያሳያሉ።

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የአዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል።

I. ትኩረት ሊሰጣቸው የሚገባ ጉዳዮች (Emphasis of Matters)

የወጪ ሂሳብ፤

በጀት፤

1. በፌዴራል መንግሥት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል ሶስት አንቀጽ 12(1) ማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት ለበጀት አመቱ የተፈቀደለትን የመደበኛም ሆነ የካፒታል በጀት አጠቃቀም በሚገባ መቆጣጠር እንዳለበት ይገልጻል። በዚህ መሰረት ለአንስቲትዩቱ በ2015 በጀት ዓመት የተፈቀደው የወጪ በጀት አጠቃቀም ሥራ ላይ ከዋለው ጋር ሲነጻጸር ከ10% በላይ፤ በድምሩ ብር 27,711,150.93 ሥራ ላይ ያልዋለ መሆኑ፤

II. ህጋዊነትን ያልተከተሉ ጉዳዮች (Compliance Matters)፤

የወጪ ሂሳብ፤

- የፌዴራል መንግስት መ/ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል ሁለት የመንግሥት ሂሳብ አያያዝ ስርዓት ተራ ቁጥር 3 የሂሳብ አወቃቀር ስርዓት በሚለው ስር የመንግስት መስሪያ ቤቶች የፋይናንስ እንቅስቃሴዎች በየመደባቸው ተለይተው መመዝገብ እንዳለባቸው መመሪያው ያዛል። በዚህ መመሪያ መሰረት የሚከናወን መሆኑን ለማረጋገጥ በናሙና አዲት ሲደረግ፤ ኮሚሽኑ የበጀት ዓመቱን መሪ ዕቅድ ትዉጧቅ ለተዘጋጀ መድረክ የፈጸመው ክፍያ ብር 72,549.67 በተገቢው የሒሳብ መደብ ያልተመዘገበ መሆኑ፤

III. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

1. የኮሚሽኑ የንብረት አስተዳደር በመንግሥት የንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 649/2001 በተጨማሪም ይህንኑ ለማስፈጸም በወጣው የመንግሥት ንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 እና በመንግሥት ቋሚ ንብረት አስተዳደር ማንዋል (ጎፋም) መሠረት የሚፈጸም መሆኑን ለማረጋገጥ በናሙና አዲት ሲደረግ፡-
 - ያገለገሉ ዕቃዎች ተመላሽ ሲደረጉ በንብረት ገቢ ደረሰኝ (ሞ/19) ገቢ የሚደረገው እና ወጪ ሲደረግ የወጪ ደረሰኝ (ሞ/22) የሚያዘጋጀው በአንድ ሰራተኛ መሆኑ፤
2. የኮሚሽኑ የተሸከርካሪ ሥምሪት፣ አያያዝ እና አጠቃቀም በፌዴራል መንግሥት የተሸከርካሪዎች ሥምሪትና አጠቃቀም መመሪያ ቁጥር 32/2004 መሠረት መፈጸሙን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-
 - አንድ ተሸከርካሪ ቶዮታ ላንድክሩዘር አ.አ.03-A16750 የባለቤትነት መታወቂያ ደብተር(ሊብሬ) የሌለው መሆኑ፤
3. በፋይናንስ አዋጅ ቁጥር 648/2001 እና በፋይናንስ አዋጅ ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 970/2008 እና አዋጁን ለማስፈጸም በወጣው መመሪያ ቁጥር 47/2009 መሠረት እንዲሁም በሚኒስትሮች ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 61 ንዑስ አንቀጽ 3 መሰረት እያንዳንዱ የመንግሥት መሥሪያ ቤት የዉስጥ አዲት ክፍል በየሩብ አመቱ የመሥሪያ ቤቱ ሥራ አመራርና ሠራተኞች ኃላፊነታቸውን በብቃት መወጣት እንዲችሉ በተዘረጋው የዉስጥ ቁጥጥር ሥርዓት በሥራ ላይ ባሉት ህጎችና የአሰራር ሥርዓቶች መሠረት ሥራዎች መከናወናቸውን አዲት እያደረገ በመመሪያዉ ላይ በተቀመጡት ግዜያት ዉስጥ ለመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊና ለገ/ሚ/ር ሪፖርት የሚያደርግ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፤
 - በየስጋት ደረጃዎች ተለይተው የስጋት ምንጭ ዳሰሳ የማይደረግባቸው መሆኑ ይህንንም ለመከታተል የሚያስችል በመ/ቤቱ የተዘጋጀ ሰነድ አለመኖሩለውስጥ አዲት ዳይሬክቶሬቱ በመዋቅር የተፈቀደው የሰው ኃይል ብዛት 3 ሲሆን በአሁኑ ወቅት በዳይሬክቶሬቱ በሥራ ላይ የሚገኘው 1 አዲተር ብቻ መሆኑ፤
4. በሲቪል ሰርቪስ ሚኒስቴር የፌዴራል መንግሥት የሠራተኞች አዋጅ ቁጥር 1064/2007 ክፍል 7 አንቀጽ 63 እና 64 መሠረት ማንኛውም የመንግሥት ሠራተኛ ግዴታዎቹን ለመወጣት ያስችለው ዘንድ የሥራ መዘርዘር እንደሚሰጥ ለማረጋገጥ፣ በቅጥር ወይም

በተለያዩ ምክንያቶች ተቋሙን የተቀላቀለ ሰራተኞች የግል ማህደር ውስጥ ተገቢና አስፈላጊ መረጃዎች መኖራቸውን እንዲሁም በሠራተኞች የግል ማህደር ውስጥ ለሚገኙ መረጃዎች ተከታታይ ቁጥር የተሰጠ መሆኑን እንዲሁም በአዋጁ አንቀጽ 93 ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 መሰረት አገልግሎት ማራዘምን በተመለከተ አዋጁን መሰረት ተደርጎ እየተሰራ መሆኑን ለማረጋገጥ በኮሚሽኑ የሚገኙ የሠራተኞች የግል ማህደር በናሙና አዲት ሲደረግ፤

➤ ለአሥራ ሁለት ሠራተኞች በማህደራቸው ውስጥ የሥራ መዘርዘር ተያይዞ ያልተገኘ መሆኑን፤

➤ የአስራ ሁለት ሠራተኞች ማህደር ተከታታይ ቁጥር አልፎ አልፎ ያልተሰጠ መሆኑ፤

5. ኮሚሽኑ በዕቅድ የያዛቸውን ተግባራት በውጤት ለመፈጸም ይችላል ዘንድ ክፍት የሥራ መደቦችን በሰው ኃይል መሞላት እንዳለበት ይታመናል፡፡ ሆኖም ኮሚሽኑ

ከተፈቀዱለት 125 የሥራ መደቦች ውስጥ በሰው ኃይል የተሞላው 43 ሲሆን 82 (65.60 %) የሥራ መደቦች ክፍት መሆናቸው

6. ኮሚሽኑ የሚጠቀምበት የመረጃ ግንኙነት ቴክኖሎጂ (ICT) የመረጃ ሚስጥር ጠባቂነት ታማኝነትና አቅርቦት ሊያረጋግጥ የሚችል የመረጃ ቴክኖሎጂ ቀርጾ ሥራ ላይ ማዋሉን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

➤ ኮሚሽኑ ከሥጋት ነፃ የሚሆንበት የፀደቀ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ መረጃ/ሠነድ (IT security policy) የሌለው መሆኑ፤

➤ ኮሚሽኑ ቀጣይነት ያለውና ከጥፋት ለመታደግ የሚያስችለው የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ዕቅድ የሌለ መሆኑ፤

➤ እሳትን ለማመቅ፤ ለማጥፋት፤ ለጄነሬተር እና ለኮምፒውተር ክፍል ማቀዝቀዣ፤ የሙቀት መቆጣጠሪያ የሌለ መሆኑ፤

➤ Are copies of the IT continuity plan and disaster recovery plan kept off-site ቀጣይነት ያለውና ከጥፋት ለመታደግ የሚያስችለው የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ ዕቅድ በአግባቡ ሰዎች በቀላሉ ከማይደርሱበት ቦታ የተቀመጠ አለመሆኑ፤

7. ክትትል አዲት

➤የፌዴራል ታክስ ይግባኝ ኮሚሽን ንብረት ብዛት 2 መኪና 4-32857 ኢት እና 4-32901ኢት ተሸከርካሪው በሊትር የሚጓዘው ርቀት/ ኖርማላይዜሽን / normalization /በሶስተኛ ወገን የተረጋገጠ መረጃ የሌላቸው መሆኑ ፤

➤ሰሌዳ ቁጥር 3-A16750 አ/አ መኪና ሊብሬ የሌለ መሆኑንየአላቂ ዕቃ ቆጠራ የተደረገ ቢሆንም ከመዝገብ ጋር ያልተመሳከረ (ያልተመዛዘነ) መሆኑ፤

➤የተለያዩ ዓይነት የሚወገዱ ንብረቶች ዕቃ ብዛት 32 ሲሆን የመኪና መዋወጫ በኪግረም ተመላሽ ሆኖ ሳይወገድ ያለ መሆኑ፤

ተገቢው የማስተካከያ እርምጃ ያልተወሰደ መሆኑ ታውቋል፡፡

**የፌዴራል ዋናው አዲተር መሥሪያ ቤት
ሚያዝያ 2016 ዓ.ም**